

ПОЛИТИКА ONLINE

07. мај 2012.
последња измена у 15:02

ДРУШТВО

ИНТЕРВЈУ: БРИГАДНИ ГЕНЕРАЛ ДРАГАН ВЛАДИСАВЉЕВИЋ, директор Војнообавештајне агенције

Ризик од насиља на Космету уочи избора

Појачање Кфора распоређено у зоне где је најизраженија опасност од избијања међуетничких сукоба, као и дуж административне линије

(Фото Р. Крстинић)

Поред једностраног проглашења независности Косова и Метохије, што суштински задире у националне интересе, наша земља је суочена са истим претњама као и наши балкански суседи.

Промене карактера безбедносних претњи, које угрожавају нашу државу, имплицира да је значајно смањена могућност избијања класичног војног сукоба, будући да су све земље у региону аспиранти за чланство у ЕУ, што подразумева њихову упућеност на регионалну безбедносну, политичку и економску сарадњу и заједничке иницијативе.

У региону не влада хармонија, има још доста нерешених питања и различитих виђења појединих проблема, али је успостављен сталан дијалог и поверење, посебно између министарстава одбране и оружаних снага. Стога се несумњиво може рећи да су различите форме екстремизма и организованог криминала главни безбедносни проблеми са којима се суочава и Србија.

Озбиљну претњу безбедности представља деловање религијских екстремиста који користе тешку економску ситуацију, сиромаштво и друге друштвене проблеме за промовисање нетрпељивости према неистомисљеницима и такозваним неверницима. Тероризам као најтежи вид испољавања екстремизма такође не треба занемарити, о чему сведоче, додуше, појединачни случајеви терористичких аката у нашем окружењу.

Неповољна социо-економска ситуација такође погодује деловању етничких и десничарских екстремистичких група. Популистичке партије деснице привлаче све више присталица, што је показатељ тенденције њиховог померања са маргина према главним токовима политичког живота. Коначно, иако је организовани криминал претрпео озбиљан ударац, разбијањем неколико најзначајнијих мрежа, он је и даље важна претња. Криминалне групе настоје да корупцијом остваре утицај на политичке процесе у појединим државама региона, сарађују са екстремистима и битно утичу на безбедносну динамику, каже за „Политику“ бригадни генерал Драган Владисављевић, директор Војнообавештајне агенције (ВОА), поводом 6. маја, дана ове агенције.

Како ВОА процењује тренутну ситуацију на Косову и Метохији и могући развој догађаја?

Актуелну ситуацију на Косову и Метохији карактерише међуетничка напетост, услед чега је повећана могућност избијања насиља. Томе су значајно допринеле претње „косовских власти“, да ће силом спречити одржавање избора Републике Србије и укинути такозване паралелне српске институције. На простору јужно од Ибра бележи се велики притисак на српско становништво и хапшења лица која раде у институцијама Србије. Такође, Приштина применила мера које према њеном тумачењу проистичу из техничког дијалога, отежава свакодневни живот косметских Срба. У мешовитим срединама на северу Космета и око енклава јужно од Ибра, примећене су групе наоружаних Албанаца. Само њихово присуство је већ фактор застрашивања, а поједине екстремне групе јавно прете да ће силом спречити одржавање српских избора. Реагујући на безбедносне ризике у покрајини, представници НАТО одлучили су да ојачају Кфор додатним капацитетима оперативне резерве, како би испунили мандат очувања сигурног и стабилног окружења. Војници су распоређени у зоне где је најизраженија опасност од избијања међуетничких сукоба, као и дуж административне линије. Даљи ток догађаја на простору КиМ зависиће од политичког процеса, ресурса Оебса да изврши мисију и допринесе спровођењу парламентарних и председничких избора и способности међународних снага да подрже те активности и одврате албанску страну од покушаја да испровоцира инциденте или насиље.

Да ли је ВОА присутна у мировним мисијама ВС, да ли у некој од мировних мисија постоји безбедносни ризик за наше војнике, посебно у Либану?

Србија активно учествује у очувању мира у свету ангажовањем припадника Министарства одбране (МО) и ВС у мисијама под мандатом УН. На основу стратегијских докумената којима су дефинисане мисије и задаци МО и ВС, Војнообавештајна агенција, као организацијска целина МО, допринноси извршавању задатака из друге мисије војске. Безбедносна ситуација у Либану је релативно стабилна и за сада не постоје директни безбедносни ризици за наше припаднике. Међутим, због сложене ситуације на Блиском истоку, стално постоји могућност нарушавања безбедности у том региону. За зону одговорности, где су ангажовани наши припадници, карактеристичан је комплексан однос ОС Либана и Израела, постојање заосталих неексплодираних минско-експлозивних средстава и учестало нарушавање линије разграничења између те две земље.

Војни изасланици Србије су у саставу ВОА. Да ли је то уобичајено решење у свету, хоће ли бити проширена мрежа војних аташеа и на које државе?

Војна изасланства се налазе у саставу ВОА и то је уобичајено решење у свету. У складу са потребама система одбране Србије и економским могућностима земље, мрежа изасланстава одбране у овом тренутку у функцији има 20 изасланстава одбране, са 25 официра на раду у изасланствима (20 изасланика одбране и 5 помоћника изасланика одбране). Постојећа мрежа изасланстава одбране образована је и прилагођена потребама система одбране за представљањем и заштитом интереса у иностранству и приоритетима спољне политике наше земље. Актуелна мрежа изасланстава обухвата следеће земље: суседне земље и земље региона (Босна и Херцеговина, Хрватска, Мађарска, Румунија, Бугарска, Македонија, Грчка и Турска), значајне европске државе (Немачка, Француска, Велика Британија, Италија, Аустрија и Шпанија), велике силе – сталне чланице СБ УН (САД, Руска Федерација и Кина), афричке земље (Египат и Алжир) и на Блиском истоку – Израел. Поред ових земаља, на нерезиденцијалној основи, одређени изасланици одбране представљају и заступају интересе МО и ВС и у Словачкој, Словенији, Норвешкој и Канади. Проширење мреже изасланстава одбране за сада није планирано.

Пажљиво пратимо сложену ситуацију у Македонији

Може ли напетост у Македонији после убиства петорице Македонаца прерасти у насиље и тако дестабилизувати регион?

Сходно надлежностима, агенција помно прати безбедносне прилике у региону, али и осталим кризним жариштима у свету. Свакако да пажњу ВОА привлаче последња дешавања која указују на сложену ситуацију и етничке тензије у Македонији. Подсећања ради, међуетнички односи нарочито су заоштрени почетком године, након паљења македонске заставе и православне цркве у околини Струге. Крајем фебруара, после протеста због убиства два Албанца у Гостивару, тензије су прерасле у отворене сукобе у више градова. Иако је крајем марта ситуација смирена, недавно убиство петорице Македонаца узроковало је обнављање инцидената. У том контексту, посебно забрињава деловање екстремиста у обема доминантним етничким заједницама, који могу злоупотребити недавну трагедију. Догађаје у Македонији свакако не би требало посматрати изоловано будући да у целом региону јачају политичке опције Албанаца, које се залажу за интеграцију простора насељеног припадницима тог народа, поготово у текућој години, када Албанија обележава прво столеће своје државности. Због тога би се евентуално озбиљније нарушавање стабилности Македоније негативно одразило на стабилност региона. Ипак, уверени смо да је политичко руководство у тој држави довољно зрело и посвећено миру и да ће расветљавањем позадине и починилаца недавних инцидената, које је у току, успети да очува мир. У крајњој линији, само такав сценарио је у складу са спољнополитичким, али и економским интересима Србије.

Милан Галовић

објављено: 04.05.2012.